Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2014-406 d.d. 12 november 2014
(mr. A.W.H. Vink, voorzitter, terwijl mr. E.J. Heck als secretaris)

Samenvatting

Knipconstructie bij pensioen. Informatieplicht verzekeraar.
Consument lijdt schade doordat na het uitstellen van de aankoop van (een deel van zijn) pensioen dat pensioen lager uitvalt en vordert deze schade van Aangeslotene. Consument stelt dat hij door Aangeslotene niet is gewezen op het risico dat het aan te kopen pensioen na uitstel door tussentijdse aanpassing van de gehanteerde sterftetafels lager zou kunnen uitvallen. Nu Consument zich heeft laten bijstaan door een tussenpersoon mag Aangeslotene er in beginsel vanuit gaan dat Consument door diens adviseur voldoende wordt geadviseerd en geïnformeerd. Onder die omstandigheden rustte op Aangeslotene niet de plicht Consument nogmaals te informeren. Aangeslotene is niet tekort geschoten in enige op haar rustende zorgplicht. De vordering wordt afgewezen.

Consument,

tegen

Zwitserleven, gevestigd te Amstelveen, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief van Consument van 14 oktober 2013;
- het door Consument ondertekende vragenformulier van 23 oktober 2013;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid. Beide partijen zullen het advies van de Commissie als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 28 oktober 2014 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

Consument was in 2003 verzekeringnemer, verzekerde en eerste begunstigde van een levensverzekering met pensioenclausule gesloten bij verzekeraar A.

Per 1 oktober 2003 is deze verzekering geëxpireerd en heeft Consument, in overleg met zijn assurantietussenpersoon (hierna; de tussenpersoon) bij Aangeslotene een pensioenverzekering gesloten waarbij in eerste instantie een deel van het beschikbare kapitaal via een zogenaamde knipconstructie werd aangewend voor een direct-ingaand tijdelijk ouderdomspensioen voor de duur van vijf jaar en een levenslang nabestaandenpensioen.
Het resterende deel van het kapitaal werd gebruikt voor een kapitaalverzekering met pensioenclausule met een looptijd van 5 jaar. Op deze polis was bij in leven zijn van de verzekerde op 1 oktober 2008 een kapitaal verzekerd ter grootte van € 633.249,-.
Uit hoofde van het tijdelijke ouderdomspensioen werd gedurende vijf jaar ieder jaar een uitkering van in totaal € 84.252,- verricht.
In 2008 is het uit hoofde van de in 2003 gesloten kapitaalverzekering met pensioenclausule vrijgekomen kapitaal gebruikt voor aankoop van een levenslang ouderdomspensioen bij een andere verzekeraar waarbij de uitkering op jaarbasis werd vastgesteld op € 70.392,-.

4. De vordering, grondslagen en verweer

4.1. Consument vordert van Aangeslotene om hem zolang hij leeft jaarlijks een bedrag van €13.860,- te betalen. Dit bedrag is het verschil tussen de jaarlijkse uitkering uit hoofde van het tijdelijke ouderdomspensioen tot 2008 (€ 84.252,-) en de jaarlijkse uitkering van het levenslange ouderdomspensioen vanaf 2008 (€ 70.392).

4.2. Deze vordering steunt kort en zakelijk op de volgende grondslagen:

- Aangeslotene is toerekenbaar tekort geschoten in de nakoming van haar verplichtingen jegens Consument doordat de risico's van de knipconstructie veel groter waren dan hem is meegedeeld. Consument voert in dit verband het volgende aan:
- In 2003 heeft Consument bij de expiratie van de verzekering en de aankoop van een pensioenuitkering vanwege de op dat moment lage rentestand gekozen voor een door Aangeslotene voorgestelde "knipconstructie", waarbij hij voor zijn echtgenote een levenslange verzekering afsloot maar voor zichzelf een verzekering met een eerste looptijd van vijf jaar, waarna de verzekering na die vijf jaar opnieuw zou worden vastgesteld op basis van de dan geldende rente.
- Het product is door Aangeslotene voorgesteld zonder naast de rente andere risicodragende aspecten zoals een eventuele wijziging van de gebruikte sterftetabellen en de door verzekeraars gehanteerde tarieven te vermelden.
- Aangeslotene heeft een verzwaarde zorgplicht omdat het hier om een pensioen-product gaat.
- Als Consument in 2003 juist en volledig was ingelicht over de factoren die van belang zijn bij de vaststelling van de jaarlijkse uitkering in 2008 en het risico dat hij liep, had hij nooit voor een knipconstructie gekozen.

4.3. Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:

- Consument heeft op advies van de tussenpersoon gekozen voor de knipconstructie. De verwachting was dat de rentestand na vijf jaar gestegen zou zijn wat een gunstig effect moest hebben op de hoogte van het ouderdomspensioen.
- Door de aankoop van het ouderdomspensioen uit te stellen heeft Consument

gespeculeerd op het tarief voor de aankoop van ouderdomspensioen.
- Bij Consument was bekend dat de hoogte van het in 2008 aan te kopen levenslange ouderdomspensioen zou afhangen van bij expiratie in 2008 af te geven offertes voor een levenslang ouderdomspensioen.
- Aangeslotene is slechts opgetreden als aanbieder en niet als adviseur.
- Op Aangeslotene als aanbieder rustte niet de plicht om Consument te informeren over alle afzonderlijke factoren die een rol spelen bij het vaststellen van de tarieven voor direct-ingaande pensioenen.
- In de procedure voor de Geschillencommissie die Consument heeft aangespannen tegen de tussenpersoon heeft deze als verweer gevoerd dat zij Consument kenbaar heeft gemaakt dat ook andere factoren dan de rentestand van invloed konden zijn op de uitkering na vijf jaar. Aangeslotene gaat er dan van uit dat dit ook is gebeurd.

5. Beoordeling

5.1. De Commissie ziet zich gesteld voor de vraag of Aangeslotene toerekenbaar tekort is geschoten in een op haar jegens Consument rustende zorgplicht.

5.2. Bij de beantwoording van die vraag wordt vooropgesteld dat in de verhouding tussen Consument, diens tussenpersoon en Aangeslotene, op Aangeslotene als aanbieder slechts een beperkte zorgplicht rust. Indien - zoals hier het geval - Consument wordt bijgestaan door een professionele tussenpersoon, mag de aanbieder er van uitgaan dat de tussenpersoon Consument ter zake van diens keuzes adviseert en informeert en dat de tussenpersoon bij Consument voldoende informatie inwint omtrent diens wensen en mogelijkheden om er voor te zorgen dat het door de tussenpersoon verstrekte advies past bij de persoonlijke omstandigheden en doelstellingen van zijn cliënt en ook in diens belang is. Onder die omstandigheden rust op de aanbieder, ook bij een pensioenverzekering, in beginsel geen zelfstandige plicht nogmaals te onderzoeken of Consument wel voldoende is geïnformeerd over de kenmerken, de werking en de risico's van het gekozen product en of de door Consument op advies van de tussenpersoon gemaakte keuzes wel passen bij diens financiële mogelijkheden en doelstellingen. Dat laatste kan evenwel anders zijn indien de aanbieder concrete aanleiding heeft te veronderstellen dat de tussenpersoon diens taak niet (voldoende) heeft vervuld en/of dat bij Consument een onjuiste voorstelling van zaken bestaat en/of dat het gekozen product in het geheel niet passend is.
Onder dergelijke - bijzondere - omstandigheden rust ook op Aangeslotene als aanbieder de plicht zich ervan te vergewissen dat Consument voldoende is geïnformeerd en het gekozen product past bij diens persoonlijke omstandigheden en doelstellingen en in diens belang is.

5.3. Tegen deze achtergrond moet vervolgens worden beoordeeld of op Aangeslotene in dit geval de plicht rustte Consument (nader) te informeren en te waarschuwen ter zake van de knipconstructie en de daaraan verbonden risico's.

5.4. Consument heeft in dat kader aangevoerd dat de knipconstructie ook voor de tussenpersoon nieuw en ongebruikelijk was en dat om die reden aan Aangeslotene is verzocht daarover uitleg te komen geven. Dit heeft geresulteerd in een bijeenkomst waarbij naast Consument en de tussenpersoon namens Aangeslotene ook de heer Meesters aanwezig is geweest. Consument betoogt dat tijdens die bespreking uitsluitend is gesproken over de rentestand en de vraag of de knipconstructie fiscaal mogelijk zou zijn en

stelt dat daarbij ten onrechte niet is gemeld dat de hoogte van een in 2008 aan te kopen oudedagspensioen ook afhankelijk zou zijn van het gebruik van eventueel wijzigende sterftetafels en markttarieven. Consument is van mening dat gelet op het feit dat de knipconstructie ongebruikelijk was en de omstandigheid dat het een pensioenproduct betrof Aangeslotene hem op alle van belang zijnde risico's had moeten wijzen.

5.5. De Commissie volgt Consument niet. Zoals hiervoor is overwogen mag Aangeslotene er in beginsel van uit gaan dat Consument door diens adviseur voldoende wordt geadviseerd en geïnformeerd. Dat geldt ook hier. Weliswaar was de knipconstructie nieuw en ongebruikelijk maar dat betrof met name de vraag of de constructie fiscaal toelaatbaar zou zijn. Dat de hoogte van de het in 2008 aan te kopen ouderdomspensioen net als in 2003 afhankelijk zou zijn van de hoogte van de rente alsmede van de geldende markttarieven en de gebruikte sterfte tabellen was volstrekt duidelijk. Aangeslotene had dan ook geen concrete aanleiding te veronderstellen dat op dat punt enige onduidelijkheid bestond en mocht er op vertrouwen dat de tussenpersoon Consument daar zo nodig over zou informeren en adviseren. Onder die omstandigheden rustte op Aangeslotene, noch bij het aangaan van de overeenkomst in 2003, noch tussentijds, de plicht Consument daar alsnog of nogmaals op te wijzen, zodat haar ook niet kan worden verweten dat zij dat niet heeft gedaan.

5.6. De slotsom is dat Aangeslotene niet is tekortgeschoten in enige op haar jegens Consument rustende zorgplicht. De vordering van Consument zal om die reden worden afgewezen. Alle overige door partijen aangevoerde stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen daarom onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie stelt vast dat de vordering van Consument wordt afgewezen.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.